

ROZKAZ Nr. 20.

Lwów, dnia 31. października 1919.

TREŚĆ:

L. p. 268. Tymczasowe przepisy oddawania honorów, obowiązujących w Wojsku Polskim.
L. p. 269. Przyjęcie do Wojska Polskiego.

L. p. 270. Przydział pod względem kasowym.
L. p. 271. Przydziały.

L. p. 268. — Tymczasowe przepisy oddawania honorów, obowiązujących w wojsku Polskim.

Nowopowstała Armia Polska złożona jest z oficerów i żołnierzy, wyszkolonych na podstawie różnych regulaminów, wobec czego zachodzą częste nieporozumienia i niejasności w oddawaniu honorów wojskowych.

W celu utrzymania karności i spójności moralnej wojska ustanawia się, aż do czasu opracowania zupełnych regulaminów służbowych, w szczególności regulaminów służby wewnętrznej, niżej wyszczególnione, obowiązujące dla całego Wojska Polskiego, przepisy tymczasowe o oddawaniu honorów wojskowych.

Przepisy dotyczące strony formalnej oddawania honorów ujęte są w wydawnictwie Sztabu Generalnego p. t. „Piechota Cz. I. Musztra Formalna” r. 1919 oraz w „Służbie garnizonowej” Wyd. Szt. Gen. r. 1919.

W uzupełnieniu tych przepisów, dla uzgodnienia i ujednolinitości sposobów oddawania honorów w rozmaitych okolicznościach rozkazuję przyjąć niezwłocznie do wiadomości i ścisłego wykonania następujące „Tymczasowe przepisy oddawania honorów, obowiązujące w Wojsku Polskim”

Zasady ogólne.

1. Sprawne i dokładne oddawanie honorów stanowi jedną z podstaw dyscypliny wojskowej i świadczy zewnątrz o spójności organizacji wojskowej.

2. Osoby wojskowe, należące do W. P., są obowiązane do wzajemnego oddawania honorów

wojskowych według regulaminu musztry tak przy spotkaniu jak przed i po rozmowie.

3. Oficerowie, kapelani, urzędnicy wojskowi oraz wszyscy szeregowi są obowiązani przy spotkaniu wzajemnie się pozdrawiać. Niżsi stopniem salutują pierwsi. Równi stopniem oddają ukłon równocześnie.

4. Osoby, którym się oddaje honory, są obowiązane do odsalutowania w sposób w regulaminie przepisany.

5. Wszystkie osoby wojskowe nie służące przy wojsku, o ile noszą jeszcze mundur, są obowiązane do oddawania honorów wojskowych.

6. Na promenadach i w miejscach, gdzie w krótkim odstępie czasu następuje kilkakrotnie spotkanie z jedną i tą samą osobą, wystarczy jednorazowe oddanie honorów.

7. Chorzy i ranni są zwolnieni od salutowania tylko wtedy, gdy z powodu stanu swego zdrowia obowiązki temu nie mogą zadość uczynić.

I. Oddawanie honorów przez oficerów (niższych, sztabowych i generałów), kapelanów oraz urzędników wojskowych.

8. Wszyscy oficerowie i urzędnicy wojskowi oddają honory, robią front i salutują ręką, zgodnie z paragrafami 97 i 98 przepisów musztry formalnej piechoty:

- przed 1) Naczelnikiem Państwa Polskiego,
2) Naczelnym Wodzem,
3) Sztafarami wojskowymi.

Uwaga: Przy spotkaniu księdza z Przenajświętszym Sakramentem zachowują się katolicy według przepisów swojego obrządku; wyznawcy innych religii — stosownie do przepisów swoich wyznań.

9. Wszyscy oficerowie, kapelani i urzędnicy wojskowi salutują ręką, nie robiąc frontu:

Przełożonym, wyższym i równym stopniem oficerom, kapelanom i urzędnikom wojskowym siły zbrojnej polskiej oraz wojsk sprzymierzonych, a także konduktom pogrzebowym, eskortowanym przez oddziały wojskowe.

10. Oficerowie z dobytą szablą oddają honory przez prezentowanie szabli, przytem chwyt ten powinien się skończyć o 6 kroków przed przełożonym; zaś powrót do postawy zasadniczej rozpoczyna się 3 kroki za nim.

11. Oficerowie i urzędnicy wojskowi, składając meldunek, stają frontem na 3 kroki przed przełożonym, poczem salutują; oficerowie zaś z dobytą szablą prezentują broń, i następnie dopiero składają meldunek. Podczas meldunku i dalszej rozmowy należy szablę trzymać sprezentowaną, t. j. opuszczoną w dół na dwie dłonie nad ziemią. Składając meldunek z zachowaniem szabli w pochwie, przyjmuje się po salutowaniu postawę: „baczność”.

Jeżeli podczas składania meldunku nadejdzie lub stawia pytanie wyższy przełożony od tego, któremu się składa meldunek, oficer salutuje ręką lub prezentuje szablę ponownie. Przy odejściu salutuje znowu lub bierze szablę chwytem „na ramię broń”.

Meldując Naczelnikowi Państwa i Naczelnemu Wodzowi W. P. prezentuje się szablę 3-krotnie. Tyczy się to również oddania honorów oddziałem.

12. Oficerowie i urzędnicy wojskowi, jadąc konno, powozem lub samochodem także i powożąc, pozdrawiają się salutując ręką. O ile ręce zajęte — pochyleniem wprzód tułowia. Rozpieranie się w powozach, szczególnie podczas salutowania, jest zakazane.

13. Podczas oficjalnego grania hymnów narodowych polskich lub innych państw sprzymierzonych, oficerowie oraz urzędnicy wojskowi, o ile są bez czapek, stają na „baczność”; w czapkach — salutują ręką.

14. W lokalach publicznych jak restauracje, kawiarnie, cukiernie i t. d., jak również w wagonach kolejowych i tramwajach, oficerowie i urzędnicy wojskowi wchodząc i wychodząc, winni złożyć ukłon wszystkim przełożonym oraz wyższym stopniem od siebie.

15. Równi stopniem pozdrawiają się wzajemnie. Oficerowie i urzędnicy wojskowi, znajdujący się w lokalach publicznych lub w wagonach kolejowych i tramwajach, mają swych przełożonych i starszych szarżę oficerów wchodzących i wychodzących pozdrowić — siedząc w czapce przez salutowanie, bez czapki — przez pochylenie wprzód tułowia.

16. Gdy kilku oficerów idzie razem, pozdrawiają lub oddają ukłon wszyscy o ile dotyczy się to oficera, kapelana lub urzędnika wojskowego, natomiast szeregowym odsalutowuje tylko najstarszy szarżę oficer.

17. Podchorążych obowiązują te same przepisy co i podoficerów.

II. Oddawanie honorów przez podoficerów i szeregowców.

18. Szeregowi wszelkich kategorii o ile są w czapce i bez karabinu oddają honory:

a) stając frontem i salutując ręką w wypadkach wymienionych w § 8.

b) Salutując ręką oficerom, kapelanom i urzędnikom wojskowym, wszystkim podoficerom Wojsk

Polskich i sprzymierzonych, oraz wszystkim innym przełożonym; konduktom pogrzebowym, eskortowanym przez oddziały wojskowe.

Uwaga: Odnosnie do strony formalnej oddawania honorów patrz § 98. przepisów „Musztra Formalna”.

19. Żołnierz bez czapki jak również mający zajęte obie ręce, lub tylko prawą tak, że nie może przedmiotu niesionego przełożyć do ręki lewej, wykonuje w marszu oddanie honorów przez zwrot głową bez salutowania, zachowując się zresztą jak przy salutowaniu ręką. O ile ręce są wolne, podczas salutowania zwrotem głowy, leżą nieruchomo przy szwach spodni, samo zaś oddawanie honorów w miejscu odbywa się przez zrobienie frontu do przełożonego i przybranie postawy zasadniczej na „baczność”.

20. Żołnierz z karabinem oddaje w marszu honory, trzymając go na lewym ramieniu i przyciągając kolbę do ładownicy; przechodzi krokiem ćwiczebnym i przybierając postawę na „baczność” energicznym krótkim ruchem zwraca głowę do przełożonego. Żołnierz z karabinem na ramieniu jako posterunek prezentuje broń przed oficerami, a przed podoficerami przyciąga kolbę do ładownicy i staje na „baczność”.

21. Żołnierz w marszu, oddając z karabinem na ramieniu honory, porusza prawą ręką swobodnie. O ile karabin jest w innej pozycji, niż przepis tego wymaga, żołnierz wykonuje przed oddaniem honory potrzebny chwyt. Żołnierz z karabinem na pasie zatrzymuje go na pasie przy oddawaniu honorów, przytem ręką trzyma pas na wysokości pachy ściągając go tak, aby lufa karabinu stała pionowo. Łokieć przyciska karabin do ciała. W miejscu robi front do przełożonego, w marszu zwraca głowę do przełożonego. Wolna ręka porusza się swobodnie. Żołnierz z karabinem, przewieszonym przez ramię, oddaje honory przez przybranie postawy zasadniczej na „baczność” i zwrot głowy.

22. Podoficerowie i szeregowcy, jadący na koniu, oddają honory przez przybranie postawy na „baczność” i zwrot głowy. Cugle trzymają w obu rękach. Żołnierz wierzchem prowadzący luzaka, lub prowadzący konia pieszo, oddaje honory przez zwrot głowy. W razie szybkiej jazdy należy tempo zwolnić i oddawać honory jadąc stępą. Wyprowadzanie przełożonego konno jest w razie koniecznej potrzeby dozwolone za uprzednim zameldowaniem się u niego. Podoficerowie i żołnierze, jadący na rowerze, oddają honory przez wyprostowanie korpusu, zwrot głowy i zwolnienie tempa. Przy salutowaniu, gdzie jest przewidziane frontowanie, podoficer i żołnierz zsiada z roweru, robi front i salutuje. Szoferzy i motocykliści są w czasie jazdy zwolnieni od salutowania.

W czasie postoju salutują szoferzy siedząc na „baczność” i przez zwrot głowy — Motocykliści przez przybranie postawy „baczność” (obydwoma rękami trzymają kierownik motoru) i zwrot głowy. Żołnierze jako woźnicy oficerscy w czasie jazdy (powożenia) są zwolnieni od salutowania. W czasie postoju oddają honory przez wyprostowanie korpusu i zwrot głowy.

23. Podoficerowie i żołnierze jeżeli palą, muszą zawczasu przed salutowaniem zaprzestać palenia, papieros lub cygaro wziąć do lewej ręki, by móżdż przepisowo i sprężysto oddać honory. Jeżeli podoficer lub żołnierz idzie z kimś pod rękę, musi bezwarunkowo zawczasu przed salutowaniem uwolnić rękę i być gotowym do oddania honorów. Podoficer lub żołnierz, wyglądający przez okno na

ulicę, ma przechodzącym oficerom oddawać honory przybraniem podstawy na „baczność“.

24. Podoficerowie (podchorążowie) i żołnierze w restauracjach, cukierniach i innych publicznych lokalach mają oddawać honory wchodzącym i wychodzącym oficerom przez sprężyste powstanie z miejsc i przybranie podstawy na „baczność“. O ile podoficerowie i żołnierze stoją w tych lokalach, robą front i przybierają zasadniczą podstawę na „baczność“. Opuszczając lokal publiczny oddają podoficerowie i żołnierze honory swym przełożonym i oficerom przez zrobienie frontu i przybranie postawy na „baczność“.

25. W przejściach wąskich, jak korytarze, schody i t. p. żołnierze robią przełożonym miejsce i oddają honory przez frontowanie bez salutowania. Wymijając przełożonych, proszą wprost o pozwolenie. Do lokali publicznych mają wojskowi wchodzić bez czapek. Na promenadach i ogrodach publicznych podof. i żołnierze, o ile siedzą na ławkach, mają przed salutowaniem sprężyć się powstać. Na widowiskach, w teatrach i ogrodach publicznych podof. i żołnierze salutują tylko przy pierwszym spotkaniu z przełożonym lub oficerem — na ulicy muszą za każdym razem salutować. Przy salutowaniu mają podof. i żołnierze uważać, ażeby zachować zawsze dystans przynajmniej jednego kroku.

26. Żołnierz, wchodzący do pokoju, gdzie się znajduje przełożony lub do pokoju służbowego, jak kancelarya i t. d. melduje się zaraz przy drzwiach, podając głośno i wyraźnie nazwisko i cel wejścia. O ile w pokoju znajduje się starszy, aniżeli ten, do którego żołnierz przyszedł, powinien on wprost prosić go o zezwolenie zwrócenia się do młodszego rangą oficera lub podoficera.

27. Meldując, żołnierz bez karabinu staje na trzy kroki frontem do przełożonego, salutuje i składa meldunek. Z bronią — postępuje tak samo, biorąc broń poprzecznie do nogi. Przy odejściu salutuje i robi zwrot w tył. Z bronią — bierze broń na ramię, lub na pas. Żołnierz wchodząc z bronią do pokoju, bierze do ręki broń i melduje z bronią u nogi.

Jezdni składają przełożonemu, siedzącemu na koniu, meldunek konno, gdy zaś przełożony jest pieszo, zsiadają i meldują, trzymając konia za uzdę.

W pokoju zatrzymuje żołnierz przy meldunku czapkę na głowie i salutuje gdy jest w pasie i z boczną bronią, — bez pasa i bocznej broni melduje ze zdjętą czapką, stając na „baczność“. Czapkę trzyma denkiem do góry, w pozycji poziomej, na wysokości pasa, w lewej ręce, orzelkiem zwróconym do przodu.

28. Wszystkie zwarte oddziały oddają honory wojskowe (pp. 100, 101 i 102 P. S. m. f. 1919 r.):

Księdzu z Przenajświętszym Sakramentem, Naczelnikowi Państwa i Naczelnemu Wodzowi, Sztandarom wojskowym, generałom i tym oficerom Wojsk Polskich i Wojsk sprzymierzonych, którzy są przełożonymi d-ey oddziału.

Przed Przenajświętszym Sakramentem oddziały odają honory w sposób, przepisany dla wart, z tem, że poprzednio należy oddział zatrzymać i wykonać zwrot w stronę kapłana z Przenajświętszym Sakramentem. Granie marszu honorowego przepisane dla piechoty (p. Sygnały Dźwiękowe: marsz generalny) odpada (p. St. garn. p. 44). Oficer z wyciągniętą szablą prezentuje szablą; przy bagnecie — salutuje ręką. Gdy oddział minie przełożonego, oficer komenderuje „spocznij“.

Oficerowie, prowadzący oddział, salutują osobiście szablą lub ręką wszystkich innych spotykanych starszych szarżą oficerów i urzędników wojskowych. Urzędnikom wojskowym nie należy się nigdy oddawanie honorów całym oddziałem.

29. Jeżeli mijają się dwa oddziały, natenczas niższy rangą oficer względnie podof. pierwszy oddaje przepisane honory wojskowe (pp. 101, 102).

30. Eskorty aresztowanych i jeńców wojennych nie oddają honorów wojskowych.

31. Oddziały wojskowe podczas robót gospodarczych i innych nie oddają honorów wojskowych, natomiast dowódca salutuje wszystkim przełożonym oraz starszym rangą.

32. W czasie marszu poza obrębem garnizonu (kwater) następnie podczas odpoczynku nie oddają oddziały honorów wojskowych. Dowódca kolumny melduje się przy przybyciu przełożonego.

33. W czasie walki, pełnienia służby ubezpieczeń lub wywiadowczej i podczas odpowiadających temu ćwiczeń odpada obowiązek salutowania.

34. Podczas ćwiczeń na placu musztry oddziały nie oddają honorów wojskowych. Najwyższy rangą z przełożonych pośrednich, lub też sam Dowódca ma przychodzącemu przełożonemu się zameldować.

35. Tak samo jak własnym, należy oddawać honory wojskowe oddziałom, sztandarom i pojedynczym osobom wojskowym obcych zaprzyjaźnionych mocarstw.

36. Jeżeli do garnizonu wojskowego przybywa oficjalnie Naczelnik Państwa i Naczelny Wódz, należy:

a) wystawić kompanię honorową w ilości najmniej 32 rot z bagnetem na broni, z orkiestrą (wzgl. szwadron konno w ilości najmniej 48 rot) przed dworcem kolejowym (piechota na peronie), lub przed budynkiem, gdzie zamieszka. W chwili przybycia Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza orkiestra intonuje Hymn Narodowy. W braku orkiestry trębacz grają marsz generalny;

b) na dworcu kolejowym wzgl. miejscu przybycia zjawiają się wszyscy generałowie i delegacye oficerskie od wszystkich oddziałów odnośnego garnizonu;

c) dowódca okręgu generalnego lub frontu wita Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza na początkowej stacyi kolejowej swego okręgu lub odcinka i towarzyszy mu w podróży w obrębie swego okręgu lub odcinka;

d) przed kwaterą Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza wystawia się posterunek powójny z bagnetem na karabinie;

e) z każdego rodzaju broni, w danym garnizonie stacyonowanego, przydzielić do rozporządzenia Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza po jednym pporuczniku z odpowiednią ilością podoficerów do pełnienia służby ordynansowej.

Jeżeli siła garnizonu nie wystarcza na wystawienie kompanii honorowych — należy tego zaniechać, a wypełnić tylko resztę przepisów.

f) Przy odjeździe postąpić jak pod a) i c).

37. Jeżeli przybycie Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza nie ma oficjalnego charakteru, należy postąpić jak pod d) i przydzielić jednego porucznika lub pporucznika i 2 podoficerów do pełnienia służby ordynansowej.

38. Ministrowi Spraw Wojskowych należą się honory jak pod 36 a), c), e) i f).

Przed jego kwaterą wystawiasię pojedynczy posterunek honorowy.

39. O ile przyjeżdżającemu nie należy się przyjęcie w asystencji honorowej, lub przyjęcie takie zostało odwołane, ewentualnie jeżeli garnizon z powodu szczupłej liczby nie może wystawić kompanii honorowej, natenczas Dowódca, będący w stosunku zależności do przybywającego, mają się meldować u niego na dworcu kolejowym.

Obowiązek meldowania przestaje istnieć, gdy przyjęcie zostało całkowicie odwołane.

Oдноśne zarządzenie wydaje Dowódca garnizonu.

40. Naczelnikom państw sprzymierzonych należą się honory jak pod p. 36.

Prezydentowi Ministrów i Ministrom na obszarze całego państwa, Gen. Delegatowi Rządu na obszarze Galicyi, i Generalnemu Komisarzowi Ziemi Wschodnich na obszarze jego Zarządowi podległym, ustawia się posterunek honorowy. Poza ich stałym miejscem pobytu posterunek ten wystawia się tylko wtedy, jeżeli osoby wymienione występują w swym oficjalnym urzędowym charakterze.

42. Posłom mocarstw zaprzyjaźnionych i neutralnych, nuncyuszowi papieskiemu ustawia się posterunek honorowy przed drzwiami ich mieszkania.

43. Oddawanie honorów przy pogrzebach osób wojskowych określi odrębny rozkaz.

Za zgodność: Za ministra
Szef Sekcyi Reg. i Wyszyk. II. Wiceminister.
Froehlich (—) Sosnkowski

Pplk. Szt. Gen. General pporucznik.

Powyższe przepisy podaje się do wiadomości celem ścisłego przestrzegania. Wszelkiego rodzaju niedomagania, uzupełnienia lub braki odnośnie do powyższych przepisów przedłożą Dowództwa formacyi, zakładów i oddziałów do 20. listopada b. r., do D. O. E. (L. 61. adj.)

L p. 269. — Przyjęcie do Wojska Polskiego.

(Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 90. z dnia 25. IX. 1919.)

Celem zakończenia prac przyjęć oficerów do W. P. zarządzam:

1. Wszystkie Dowództwa przedłożą do Departamentu Personalnego M. S. Wojsk. karty ewidencyjne tych oficerów, którzy przez Dz. Rozk. Wojsk. jeszcze nie przeszli, załączając dokumenty, na podstawie których zostały sporządzone karty ewidencyjne.

Wygotowanie i przedłożenie tych kart w przeciągu dni 15 tu nastąpić musi nawet i w tym wypadku, gdyby już poprzednio do Depart. Pers. wysłane zostały. (W tym ostatnim wypadku zaznaczyć, kiedy zostały wysłane.)

W kartach ewidencyjnych często nie jest wskazany ostatni przydział, wskutek czego powstają pomyłki w Dz. Rozk. Wojsk.

Opinia przełożonego Dowództwa co do służby tych oficerów stanowczo jest konieczna.

Co do oficerów, którzy przekroczyli lat 50 i nie są w rangach generałów, musi przełożone Dowództwo wyraźnie zaopiniować, czy zatrzyma-

nie ich na dotychczasowych stanowiskach na czas wojny leży w interesie służby lub, czy ich zastąpienie młodszymi oficerami byłoby wskazane.

Karty ewidencyjne po oznaczeniu znakiem czerwonym według przynależności do jednej z armii zabórzych, korpusów wschodnich lub Legionów: A. (austr.), N. (niemieckie), L. (Legiony), K. I. II. III. (korpusów wschodnich) wysłać z Dow. Pow. i Bat. etap. wprost do D. O. E. dla wysłania do Dep. IV. S. Wojsk.

2. Oficerowie, którzy składają prośbę o przyjęcia osobiście w Departamencie personalnym, a służą w W. P., nie mogą liczyć na załatwienie ich podania, jeżeli ich prośba nie jest zaopatrzona opinią ich Dowództwa.

3. Dowództwa przeprowadzą do 10 ciu dni zwolnienie tych oficerów, którzy zostali już zawiadomieni przez Departament personalny, że nie mogą być do W. P. przyjęci, czy to z powodu przekroczonego wieku, czy to z jakiegokolwiek innego powodu. W wypadkach, których natychmiastowe przeprowadzenie zwolnienia byłoby niewykonalne, należy niezwłocznie telegraficznie zawiadomić Departament personalny z podaniem powodów dotychczasowego zatrzymania tych oficerów. Departament personalny ostatecznie zadecyduje.

Za nielegalne wypłacanie poborów wyżej wymienionym oficerom, są osobiście odpowiedzialni dowódcy, którzy to zatrzymanie zarządzili.

4. Ponieważ ukończenie przyjęć do W. P. jest sprawą bardzo pilną, wszystkie dowództwa ściśle zastosują się do niniejszego rozkazu i zalecą podległym dowództwom pośpiech i ścisłość.

5. Podaje się przytem do wiadomości wszystkim oficerom, że z prawa do awansu na podstawie weryfikacyi będą korzystali tylko ci oficerowie, którzy przez Dz. Rozk. Wojsk. przyjęci zostali.

6. Powyższy rozkaz nie dotyczy oficerów z b. polskiej siły zbrojnej. (L. 62/adj.)

L. p. 270. — Przydział pod względem kasowym.

Przydziela się Frontową Stację zborną oficerów i żołnierzy W. P. we Lwowie do Oficera Kasowego Dowództwa Okręgu Etapowego we Lwowie. (L. 532 Pers.)

L. p. 271. — Przydziały.

Przydzielam por. lekarza Dr. Kuttina Edwina do D. P. E. w Brodach (L. 63/adj.)

Przydzielam podpor. Csulę Ferdynanda z Batalionu etapowego uzupełniającego we Lwowie do Dow. Pow. Etap. Skalat. Temsamem anuluje się rozkaz służbowy z dnia 27. września 1919. L. 1224 pf., którym nastąpił przydział ppor. Csali w charakterze adjutanta do D. P. E. Trembowla. (L. 521. pf. Pers.)

Przydzielam sierżanta Jastrzębskiego Stanisława z Batalionu etapowego I. do Dowództwa Okręgu Etapowego Lwów. (do L. 486. Pers.)

Za zgodność:

PIENIAŻEK kpt. m. p.

Szef sztabu.

Dowódca:

MADZIARA Gen. ppor. m. p.